

Organizacijski oblici poljoprivrednih subjekata

Jukić, Marina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

**Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek /
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:330392>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-24**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURAJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Marina Jukić

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

Organizacijski oblici poljoprivrednih subjekata

Završni rad

Osijek, 2018.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Marina Jukić

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

Organizacijski oblici poljoprivrednih subjekata

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, mentor
2. izv.prof.dr.sc. Tihana Sudarić, član
3. dr.sc. Jelena Kristić, član

Osijek, 2018.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Preddiplomski stručni studij Poljoprivreda, smjer Agroekonomika

Završni rad

Marina Jukić

Organizacijski oblici poljoprivrednih subjekata

Sažetak:

Postoje različite mogućnosti poslovanja sa organizacijskog stajališta. Svako od njih teži dobro uspostavljenoj organizaciji kako bi se postigao uspjeh. Poslovati se može kao pravna osoba te kao fizička osoba. Pravne osobe su trgovačko društvo, zadruga, udruga. One se razlikuju od fizičkih po svojim pravilima i zakonima, upisuju se u odgovarajući osnivački registar na trgovačkom sudu ili u uredu državne uprave. Fizičke osobe su obrti, obiteljska poljoprivredna gospodarstva te samostalne djelatnosti. Takav oblik registracije ima drugačije obveze i prava. Sam odabir oblika registracije temelji se na dugotrajnom razmatranju svih oblika, savjetovanju sa stručnim osobama te u konačnici donošenju odluke. Svaki subjekt odabire sebi odgovarajući oblik po svojim željama, potrebama te mogućnostima. Svi navedeni oblici registracije imaju veliko značenje za poljoprivredu i sam gospodarski razvitak Republike Hrvatske.

Ključne riječi: obrt, obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, trgovačko društvo, zadruga,

21 stranica, 2 tablice, 9 slika, 14 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen u knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek i digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip JurajStrossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences in Osijek
Undergraduate university study Agriculture, course Agroecconomics

BSc Thesis

Marina Jukić

Organizational forms of agricultural subjects

Summary:

There are different ways of doing business. Each of them strives for a well-established organization to achieve success. You can act as a legal entity or as a natural person. Legal entity trade company, co-operative, association. They differ from the natural according to their rules and law, they are entered into the appropriate founding register at the commercial court or in the state administration office. Natural persons are crafts, family farms and self-employed. Such form of registration is subject to different obligations and rights. The very choice of the form of registration is based on a long-term consideration of all forms, counselling with professionals and ultimately decision-making. Each subject chooses the appropriate form to suit its desires, needs and possibilities. All these forms of registration have great significance for our agriculture and economic development of the Republic of Croatia.

Keywords: crafts, family farm, company, cooperative

21 pages, 2 tables, 9 pictures, 14 references

BSc Thesis is archived in Library of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. MATERIJAL I METODE.....	2
3. REZULTATI I RASPRAVA	3
3.1. Organizacijski oblici poljoprivrednih subjekata.....	4
3.2. Trgovačko društvo.....	5
3.2.1. Oblici trgovačkih društava	6
3.2.2. Postupak osnivanja trgovačkog društva	8
3.3. Obrt.....	10
3.4. Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG)	13
3.5. Zadruga.....	17
4. ZAKLJUČAK	20
5. POPIS LITERATURE	21

1. UVOD

Postoje dvije glavne razlike kada se govori o oblicima gospodarstva, gdje se poduzetnik mora odlučiti da li će biti registriran kao fizička osoba koja će biti registrirana kao obrt, samostalne djelatnosti ili kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, te drugi oblik registracije kao pravna osoba mogu biti trgovačka društva, udruge, ustanove, zaklade i zadruge. U završnom radu će se razraditi svi oblici gospodarstva koje poduzetnik može odabrati kao i svi čimbenici koji mogu utjecati na njegovu odluku poput potrebne dokumentacije i postupka za osnivanje, visine temeljnog kapitala, vlasničkih prava. Prvi oblik gospodarstva je trgovačko društvo koje obuhvaća društvo kapitala, a to su društvo s ograničenom odgovornošću i dioničko društvo, te društvo osoba pod koje spada javno trgovačko društvo, komanditno društvo, te gospodarsko interesno udruženje. Ako se poduzetnik odluči poslovati kao fizička osoba može odabrati obrt kao gospodarsku djelatnost gdje može obavljati sve poslove koji su zakonom dopušteni koristeći svoje ime. Obrt se dijeli na slobodni obrt, vezani obrt i povlašteni obrt, gdje je glavna razlika potreba ispita o stručnom znanju u području djelatnosti kojom će se baviti. Također su razrađeni svi koraci koji su potrebni poduzetniku kako bi se mogao registrirati kao obrt. Osim obrta poduzetnik može pokrenuti obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo gdje može raditi sa svim punoljetnim članovima svoje obitelji u području poljoprivrede, šumarstva, ribarstva ili ribogojstva, te stočarstva. Kod rada u poljoprivrednom obiteljskom gospodarstvu koristi se znanje, rad i vještine punoljetnih članova obitelji gdje čuvaju svoju tradiciju proizvodnjom tradicionalnih prehrambenih proizvoda. Postoje razlike između obrta i obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva gdje je jedan od važnijih to da kod obrta poduzetnik odgovara svom svojom osobnom imovinom, dok to nije slučaj kod obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva. Kao poseban pravni oblik navodi se zadruga gdje je cilj ostvarivanje i promicanje gospodarskih interesa članova zadruge. Zadrugom upravljaju zadrugari koji neposredno sudjeluju u radu same zadruge.

Cilj rada je opisati temeljne organizacijske oblike gospodarstava koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom, njihove glavne prednosti i pretpostavke osnivanja.

2. MATERIJAL I METODE

Pri pisanju rada korišteni su podaci prikupljeni istraživanjem adekvatne literature te relevantnih internet stranica iz područja gospodarskih subjekata koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom.

Od metoda rada korištene su standardne metode, analize, sinteze, komparacije i kompilacije podataka.

3. REZULTATI I RASPRAVA

Organizacijski oblici poljoprivrednih subjekata mogu biti organizirani kao trgovačka društva, obrti, obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG) i zadruge. Poduzeće može osnovati pojedinac ili više osoba zajedno kako bi realizirali nekakvu poslovnu ideju. Pri svojoj realizaciji svaki od organizacijskog oblika poljoprivrednih subjekata nosi određene propise, uredbe i korake koje treba slijediti prilikom registracije. Kroz rad su detaljnije opisani koraci koje treba slijediti.

Tablica 1. Osnovni koraci do osnivanja poslovnog subjekta

Red. br.	Trgovačko društvo	Obrt	OPG	Zadruga
1.	Ime društva	Upis u Obrtni registar i Ured državne uprave	Upis u upisnik poljoprivrednih gospodarstva	Naziv zadruge
2.	Javni bilježnik (ovjere)	Preuzeti Rješenje o registraciji obrta, izrada pečata, otvaranje žiro- računa	Knjigovodstvo OPG-a	Djelatnost zadruge
3.	Predaja dokumentacije	Prijava u HZMO, HZZO	Potrebna dokumentacija i pečat OPG-a	Članski ulog
4.	Preuzimanje dokumentacije i otvaranje računa	Porezna uprava	Prijava u Poreznoj upravi	

Izvor: Autor

Ovo su ukratko navedeni koraci koje svaki poduzetnik treba pratiti prilikom registracije određenog subjekta. Svaki od tih subjekata donosi određene prednosti i nedostatke poduzetniku. Ne može se reći koji je oblik najbolji svaki od njih sebi poduzetnik bira prema svojim mogućnostima i interesima, te u poslovanju snosi rizik.

3.1. Organizacijski oblici poljoprivrednih subjekata

Kada se govori o organizacijskom obliku poljoprivrednih subjekata misli se na slijedeće zakonom dopuštene oblike:

1. Trgovačka društva
2. Obrte i slobodna zanimanja
3. Zadruge, udruge, ustanove, zaklade
4. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG)

Obrti, samostalne djelatnosti i obiteljsko poljoprivredna gospodarstva posluju kao fizičke osobe. Pri ovakvom načinu registracije fizička se osoba registrira određenim javnim službama da će se baviti nekom gospodarskom djelatnošću i pri tome mora ispunjavati propisane uvjete. U poslovanju kao fizička osoba možete kupovati, posjedovati i prodavati imovinu, tužiti i biti tužen te proizvoditi i prodavati proizvode kupcima.

Trgovačka društva, udruge, ustanove, zaklade i zadruge posluju kao pravne osobe. Osnivaju se putem upisa u odgovarajući registar, a u registar se mogu upisati na trgovačkom sudu ili u uredu državne uprave za poslove gospodarstva. Pravne osobe imaju mogućnost stjecati prava i preuzimati obveze, mogu posjedovati pokretne i nepokretne stvari te tužiti i biti tužene.

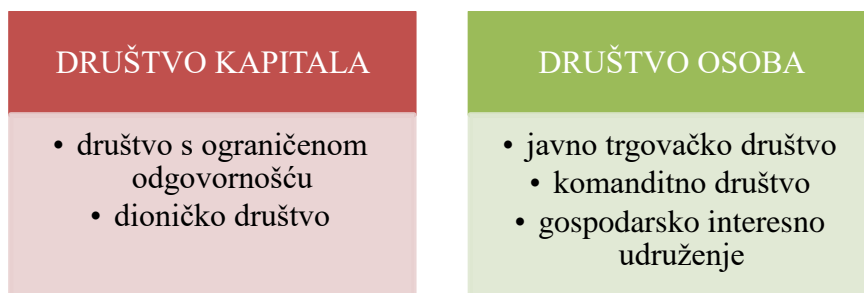
Slika 1. Čimbenici koji utječu na izbor organizacije

Izvor: Autor

Najpogodniji oblik ovisi o poduzetniku, njegovim sklonostima, potrebama posla te ostalim čimbenicima. Svaki oblik ima svoj način registracije te zahtjeva potrebnu dokumentaciju. U nastavku je opisan svaki oblik te što je sve potrebno za njegovu realizaciju.

3.2. Trgovačko društvo

Trgovačko je društvo pravna osoba čiji su osnivanje i ustroj uređeni Zakonom o trgovačkim društvima. Upis društava u sudski registar uređen je Zakonom o sudskom registru i Pravilnikom o načinu upisa u sudski registar. Prema Zakonu, u Hrvatskoj se može osnovati društvo kapitala ili društvo osoba (Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo, 2003, Vodič za mala i srednja trgovačka društva).

Slika 2. Vrste trgovačkog društva

Izvor: Autor

Svako trgovačko društvo ima svoje pitanje osnivanja i uređenja s tim da pri osnivanju za sve oblike vrijede neka opća načela.

Prvo načelo bi bilo načelo osnivača, trgovačko društvo može osnovati svaka domaća ili strana pravna osoba. Zatim sva trgovačka društva su pravne osobe te tu osobnost društvo stječe upisom u sudski registar.

Zajedničko je i načelo koje govori o odgovornosti za obveze društva. Trgovačko društvo odgovara za obveze cijelom svojom imovinom s tim da članovi društva s ograničenom odgovornošću i dioničari dioničkog društva ne odgovaraju za obveze društva osim kada je to određeno Zakonom o trgovačkim društvima. Članovi javnog i komanditnog trgovačkog društva odgovaraju za obveze društva osobno i neograničeno cijelom svojom imovinom.

Poduzeće društva je trgovačko ime društva pod kojim ono posluje. Ime se uvijek treba razlikovati od poduzeća drugog imena društva. Poduzeće društva treba sadržavati naznaku predmeta poslovanja društva, treba biti na hrvatskom jeziku s tim da može sadržavati pojedine strane riječi.

Predmet poslovanja trgovačkog društva može biti obavljanje svake dopuštene djelatnosti, on se utvrđuje izjavom o osnivanju društva ili društvenim ugovorom.

Sjedište društva predstavlja mjesto odakle se upravlja poslovima društva, dakle ondje je uprava društva. Društvo ima jedno sjedište upisano u sudski registar.

Zakonom o trgovačkim društvima dane su ovlasti za zastupanje društva određenim osobama. Zakon razlikuje zastupnike po punomoći, punomoćnike po zaposlenju te prokuru.

3.2.1. Oblici trgovačkih društava

a) Društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.)

Najčešći oblik trgovačkog društva u Hrvatskoj. Njegovi članovi u društvo ulažu temeljne uloge s kojima sudjeluju u unaprijed dogovorenom temeljnom kapitalu društva. Članovi društva su pravne ili fizičke osobe. Osnovati društvo može i samo jedna osoba. Imovina društva odijeljena je od imovine članova društva.

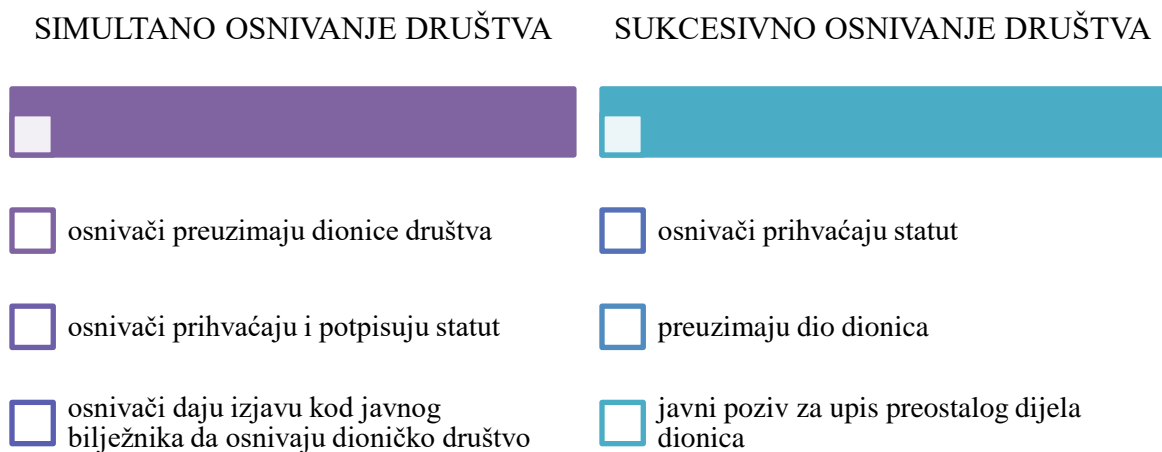
Najniži iznos temeljnog kapitala za osnivanje društva je 20.000 kuna, a najniži iznos temeljnog uloga je 200 kuna. (Agencija za investicije i konkurentnost, <http://www.aik-invest.hr/investicijski-vodic/osnivanje-trgovackog-drustva/osnivanje-drustva/>)

Društvo s ograničenom odgovornošću osniva se na temelju društvenog ugovora koji trebaju potpisati svi osnivači. Sklapa se kao javnobilježnička isprava. Obvezna tijela društva su uprava i skupština društva.

b) Dioničko društvo (d.d.)

U dioničkom društvu članovi ulozima sudjeluju u temeljnom kapitalu podijeljenom na dionice. Član društva također može biti samo jedna osoba. Društvo odgovara za svoje obveze svom svojom imovinom, dioničari ne odgovaraju za obveze društva. Dioničko društvo ima svoj temeljni akt, a to je statut kojim se uređuje unutarnji ustroj društva.

Za osnivanje društva najniži iznos temeljnog kapital je 200.000 kuna. Dionice koje posjeduju mogu biti redovite i povlaštene. Redovite dionice daju pravo glasa dioničaru u glavnoj skupštini društva, pravo na isplatu dividende i pravo na isplatu dijela ostatak stečajne mase. Povlaštene dionice daju dioničaru neka povlaštena prava kao što je npr. pravo prednosti pri isplati dividende. Osnivači dioničkog društva su svi oni koji prihvate statut.

Slika 3. Osnivanje društva

Izvor: Autor

Sve navedeno u shemi 3. osnivači ovjeravaju kod javnog bilježnika. Prema pravilima imaju još određene rokove za upis dionica te za oblik u kojem se dionica upisuje (stvari, novac). Tijela dioničkog društva su uprava, nadzorni odbor i glavna skupština.

c) Javno trgovačko društvo (j.t.d.)

Udruživanje dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom s tim da članovi društva odgovaraju cijelom svojom imovinom. Član ne može bez suglasnosti ostalih raspolagati svojom imovinom. Kao član može biti svaka fizička ili pravna osoba. Članovi za međusobne dogovore služe društvenim ugovorom.

Javno trgovačko društvo nema temeljni kapital, osim ako članovi svojim ugovorom ne odluče drugačije. Svi članovi unose jednake uloge, a to može biti novac, stvari, prava, rad i druge usluge i dobra. Oko vođenja društva dogovaraju se svi članovi.

Kod osnivanja javnog trgovačkog društva važno je sklapanje ugovora. Ugovor ne mora biti u stilu javnobilježničke isprave, te se podnosi prijava koja mora biti ovjerena za upis društva u sudski registar.

d) Komanditno društvo (k.d.)

To je trgovačko društvo u koje se udružuju dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom u kojem komplementar odgovara cijelom svojom imovinom, a komanditor odgovara za obveze društva samo do iznosa određenog imovinskog uloga u društvu.

Komanditno društvo također nema temeljnoga kapitala.

Komanditno društvo osniva se ugovorom o osnivanju koji mora biti sastavljen u obliku javnobilježničke isprave u njemu se određuju osobe koje u društvu imaju položaj komplementara odnosno komanditora.

e) Gospodarsko interesno udruženje (GIU)

Pravna je osoba te je osnivaju dvije ili više fizičkih i pravnih osoba kako bi si olakšale obavljanje gospodarskih djelatnosti koje su predmet njihova poslovanja s tim da ta pravna osoba za sebe ne stječe dobit.

Udruženje se može osnovati bez kapitala. U udruženje se mogu uključiti i osobe koje se bave slobodnim zanimanjima. Osniva se sklapanjem ugovora o osnivanju udruženja koji treba biti u obliku javnobilježničke isprave. Upisuje se u sudsku registar. Za sve obveze udruženja odgovaraju i članovi cijelom svojom imovinom.

3.2.2. *Postupak osnivanja trgovačkog društva*

Zahtjeva registraciju kod Trgovačkog suda, Državnog zavoda za statistiku, Porezne uprave, Carinske uprave, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Prije nego se registrira društvo provjerava se je li ime već upisano u trgovački registar. Kod korištenja određenih riječi poput Hrvatska potrebna je suglasnost Ministarstva pravosuđa,

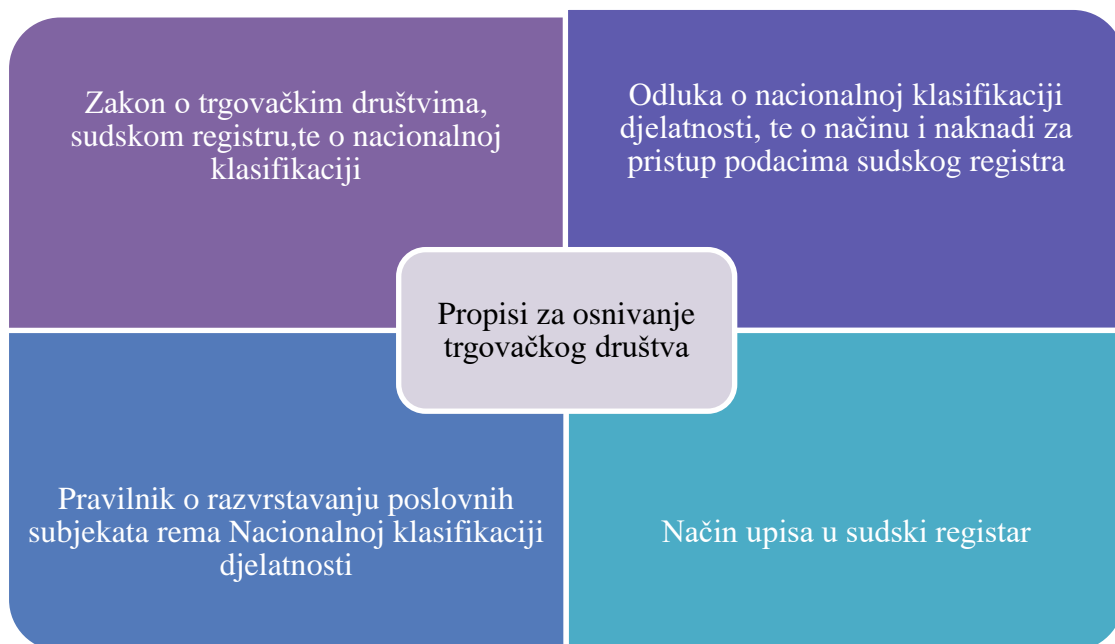
uprave i lokalne samouprave RH. Trgovačko društvo mora imati službenu adresu prije registracije. Svi pravni dokumenti trebaju biti ovjereni kod javnog bilježnika. Ako postoji dokument na stranom jeziku treba se prevesti na hrvatski.

Temeljni kapital razlikuje se od društva do društva. On se polaže na račun u banci, a potvrdu predaje se pri registraciji društva.

Nakon što se osoba upise u sudski registar, trgovački sud dostavlja Narodnim novinama i dnevnom tisku podatke o upisu. Društvo nakon toga može izraditi svoj pečat. Društvo dobiva svoj matični broj, te porezni broj i carinski broj.

Obveznici uplate doprinosa obvezni su dostaviti područnoj jedinici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u roku od 15 dana od početka poslovanja, prijavu M-11 P o početku poslovanja i prijavu M-1 P za svakog novozaposlenog radnika. Također obvezni su podnijeti i na Zavod za zdravstveno osiguranje potrebnu dokumentaciju.

Trgovačko društvo počinje s obavljanjem djelatnosti kad nadležno upravno tijelo na trgovačkom sudu utvrdi da udovoljava tehničkim, zdravstvenim, ekonomskim i drugim uvjetima.

Slika 4. Propisi za osnivanje trgovačkog društva

Izvor: Autor prema Zakonu o trgovačkim društvima

3.3. Obrt

Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičke osobe sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluge na tržištu (Zakon o obrtu, NN 143/13).

Pri obavljanju obrta dopuštena je svaka gospodarska djelatnost koja nije zakonom zabranjena.

Obrtnik je fizička osoba koja može obavljati jednu ili više djelatnosti za svoj račun i na svoje ime, a pri tome se može koristiti i radom drugih osoba.

Obavljanje obrta propisano je zakonom. Prema zakonu fizička osoba može obavljati obrt ako joj nije izrečena mjera zabrane obavljanje djelatnosti. Radom u obrtu obrtnik ostvaruje prava i obveze iz radnog odnosa ako ta prava ne ostvaruje po drugoj osnovi.

Fizička osoba može obavljati vezani obrt ako uz opće uvjete ispunjava i poseban uvjet stručne osposobljenosti, odgovarajućeg srednjeg strukovnog obrazovanja ili položenoga majstorskog ispita. Želi li fizička osoba obavljati vezani obrt a ne ispunjava gore navedene uvjete može zaposliti radnika koji udovoljava ovim uvjetima.

Slika 5. Vrste obrta

Izvor: Autor

Slobodni obrt kao uvjet ne traži ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit.

Vezani obrt kao uvjet traži ispit o stručnoj osposobljenosti, traži se odgovarajuća srednja stručna sprema i kao uvjet traži se majstorski ispit.

Povlašteni obrt smije se obavljati samo na temelju povlastice odnosno dozvole koju izdaje nadležno ministarstvo.

Tradicijski i umjetnički obrti su obrti koji se obavljaju pretežnim udjelom ručnog rada i za njih je potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina (<http://www.okz.hr/otvorite-obrt>, <http://www.portor.hr/index.php/kako-registrirati-obrt/>).

Hrvatska obrtnička komora daje osnovne popise koje je potrebno pratiti pri otvaranju obrta a to su:

- Zakon o obrtu
- Pravilnik o obliku i načinu vođenja Obrtnog registra
- Pravilnik o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica
- Pravilnik o obrtima koji se mogu obavljati u stambenim prostorima
- Pravilnik o djelatnostima koji se mogu obavljati kao sezonski obrti
- Odluka o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti- NKD 2007
- Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima

PRIJAVA ZA OSNIVANJE OBRTA		
Dolaskom u nadležni ured državne uprave u županiji	Putem interneta korištenjem usluge e-Obrt	Putem servisa Vade eublike Hrvatske (HITRO.HR)

Slika 6. Podnošene prijave za osnivanje obrta

Izvor: Autor

Prvi korak pri osnivanju obrta je odabir imena djelatnosti i sjedišta obrta. Potrebno je odabrati naziv koji nosi oznaku obrta, ime i prezime obrtnika i sjedište. Naziv obrta određuje obrtnik. Djelatnost obrta određuje se sukladno nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti. Obrtnik se može baviti s nekoliko djelatnosti, ali jedna mora biti glavna. Sjedište obrta je mjesto u kojem se obavlja obrt. U slučaju da se obrt obavlja u više mjesta, sjedište je u jednom od mjesta koje obrtnik odredi.

Drugi korak je prijava za upis u Obrtni registar. Ovisno o sjedištu obrta prijavljuje se uredu državne uprave u županiji ili u gradu nadležnom registarskom tijelu. Ukoliko se prijava podnosi putem interneta nije potrebno dolaziti u nadležni ured.

Za prijavu je potrebno prikupiti potrebnu dokumentaciju koja obuhvaća presliku osobne iskaznice, putne isprave, prijava boravka u Republici Hrvatskoj, udovoljavanje posebnim zdravstvenim uvjetima, te za vezane obrte dokaz o stručnoj spremi i za povlaštene obrte povlasticu.

Treći korak je izrada pečata. Pečat treba sadržavati naziv obrta i adresu. Kod izrade pečata potrebna je kopija Rješenja o upisu obrta u obrtni registar. Troškovi izrade pečata kreću se od 150 do 200 kuna.

Četvrti korak je otvaranje žiro računa u banci. Potrebna osobna iskaznica, rješenje, obrtnica i žig.

Peti korak su mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Obrt je potrebno prijaviti u Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i u Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Šesti korak je porezna prijava. Rok je osam dana od početka obavljanja djelatnosti potrebno je prijaviti obrt u Poreznoj upravi, nadležnoj prema sjedištu obrta radi upisa u registar poreznih obveznika.

Sedmi korak je plaćanje komorskog doprinosa. Prva godina poslovanja oslobođena je plaćanja komorskog doprinosa.

Osmi korak su porezne knjige. Svi obrtnici koji su vlasnici paušalnog obrta dužni su imati sljedeće dokumente:

- Knjigu prometa u njoj se bilježe transakcije bilo u gotovinskom ili bezgotovinskom promet. Može biti u pisanom ili elektronskom obliku
- PO-SD obrazac koji se predaje poreznoj upravi najkasnije do 15.01. za prethodnu godinu poslovanja. U njemu se kvartalno zbrajaju svi prometi unutar godine, te se na temelju istih vrši povrat poreza ili prireza.
- Odluka o visini blagajničkog maksimuma, njome obrtnik određuje svotu blagajničkog maksimuma iznad koje je dužan istu položiti na račun obrta.
- Interni akt o fiskalizaciji njime se donosi odluka o pravilima slijednosti numeričkih brojeva računa, poslovnim prostorima, oznakama poslovnih prostora i operatera n naplatnim uređajima.

Paušalni obrt je ista stvar kao i obični obrat samo se poslovne knjige ne vode na temelju poslovnog rezultata poslovanja, već se porez utvrđuje u paušalnom iznosu.

Deveti korak su obvezni porezi i doprinosi. Kod paušalnih obrta postoji pet razina za samostalnu djelatnost.

Tablica 2. Godišnji paušalni porez na dohodak za samostalnu djelatnost za 2018. godinu

Ostvareni ukupni primitci	Mjesečni porez i prirez na dohodak (kn)	Godišnji porez i prirez na dohodak(kn)
0,00 do 85.000,00	150,45	1805,40
85.000,01 do 115.000,00	203,55	2442,60
115.000,01 do 149.500,00	264,62	3175,38
149.500,01 do 230.000,00	407,10	4885,20
230.000,01 do 300.000,00	531,00	6372,00

Izvor: <http://plaviured.hr/documents/porez-prirez-dohodak-pausalni-obrt.pdf>

Svi ostali obvezni mjesečni doprinosi plaćaju se do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, a to su doprinosi za MIO 1 stup, doprinosi za MIO 2 stup, doprinosi za zapošljavanje, doprinosi za zdravstveno osiguranje, doprinosi za zaštitu zdravlja na radu.

Deseti korak je zaštita na radu. Zakon o zaštiti na radu ne odnosi se na samozaposlene osobe vlasnike obrta, no ukoliko takve osobe imaju zaposlene osobe, naučnike, polaznike stručnih osposobljavanja itd. podliježu inspekcijskom nadzoru zaštite na radu.

3.4. Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG)

Nastanak obiteljskih gospodarstava obično se vezuje uz raspad feudalnog sustava. Može se reći da su ona postojala i u feudalizmu, mada tada seljaci nisu bili vlasnici zemljišta, ali su imali svoja gospodarstva koja imaju obilježja proizvodnje i ekonomske cjeline. Stoga, prvo pravo razdoblje postanka obiteljskih gospodarstava obuhvaća obiteljska gospodarstva do kraja drugog svjetskog rata (1949.) tada se naglo povećava broj gospodarstava. Poslije drugog svjetskog rata razvija se industrija, taj razvoj usporava razvoj poljoprivrede i poljoprivrednog stanovništva je sve manje pa se istodobno smanjuje i broj poljoprivrednih gospodarstava. Podaci koji se mogu naći u knjizi „Obiteljska gospodarstva Hrvatske“ pokazuju smanjenje od 1949. godine kada je

bilo 670.000 gospodarstava do 1991.godine na 534.000 gospodarstva što je smanjenje za 136.000 gospodarstava (Defilippis, 1993).

Prema popisu iz 2017. godine na stranici Apprrr-a u Hrvatskoj ima 159.191 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (<https://www.apprrr.hr/upisnik-poljoprivrednika/>). Razlog svih smanjenja je sve manji udjel poljoprivrednog stanovništva (Defilippis, 2002).

Najzastupljeniji oblik poljoprivredne proizvodnje je OPG. Poljoprivrednici u Hrvatskoj najviše posluju registrirani kao OPG-ovci.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo je samostalna gospodarska i socijalna jedinica koju čine punoljetni članovi zajedničkoga kućanstva, a temelji se na vlasništvu i uporabi proizvodnih resursa u obavljanju poljoprivredne djelatnosti. (Zakon o poljoprivredi, NN 149/09)

Proizvodnja može biti u domeni poljoprivrede, šumarstva, ribarstva ili ribogojstva i stočarstva. Proizvodnjom na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu upravlja obitelj, a o njezinom radu najviše ovisi razvoj obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva.

OPG je organizacijski oblik gospodarskog subjekta poljoprivrednika fizičke osobe koji radi stvaranja dohotka samostalno i trajno obavlja djelatnost poljoprivrede i s njom povezane dopunske djelatnosti, a temelji se na korištenju vlastitih i/ili unajmljenih proizvodnih resursa te na radu, znanju i vještinama članova obitelji.

Djelatnost poljoprivrede obuhvaća bilinogojstvo, stočarstvo i s njima povezane uslužne djelatnosti. Pomoćne djelatnosti u poljoprivredi obavljaju se korištenjem, obradom i održavanjem zemljišta, uzgojem, žetvom ili berbom bilja, držanjem ili uzgojem te korištenjem stoke, a obuhvaćaju proizvodne djelatnosti radi proizvodnje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Dopunske djelatnosti na OPG-u su proizvodne i uslužne djelatnosti povezane s poljoprivredom koje omogućuju bolje korištenje proizvodnih kapaciteta te bolje korištenje znanja, vještina i rada članova OPG-a

Glavni resurs OPG-a je zemljište koje podrazumijeva poljoprivredno zemljište sukladno posebnom propisu kojim se uređuje poljoprivredno zemljište. Nadalje, važan resurs OPG-a je stoka odnosno domaće životinje u stočarskoj proizvodnji sukladno posebnom propisu kojim se uređuje stočarstvo.

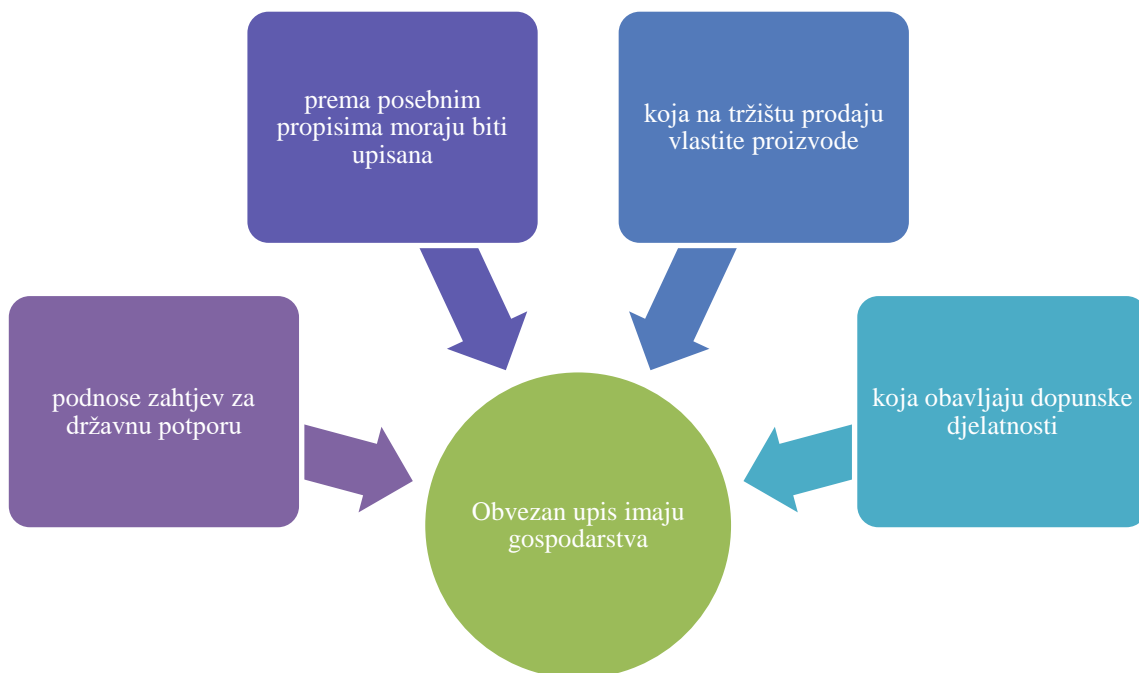
Obiteljsko kućanstvo čine bračni drugovi, izvanbračni drugovi, osobe u formalnom i neformalnom životnom partnerstvu, kao i njihova djeca te druge osobe koje zajedno žive u istom kućanstvu, privređuju, odnosno ostvaruju prihode na drugi način i troše ih zajedno.

Nositelj OPG-a je izabrani član OPG-a koji je nositelj prava i obveza OPG-a, a u svojstvu odgovorne osobe predstavlja i upravlja OPG-om.

Ekonomska veličina poljoprivrednoga gospodarstva iskazuje se kao standardni ekonomski rezultat – SO vrijednost za Standardni prinos

Obiteljska gospodarstva povezna su sa prehrambenom sigurnosti na svjetskoj razini. Ona sudjeluju u proizvodnji tradicionalnih prehrambenih proizvoda na taj način štite i čuvaju tradiciju. Svojim radom doprinose balansiranoj prehrani i svjetskoj bioraznolikosti kao i održivoj upotrebi prirodnih resursa. Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo predstavlja priliku za jačanje lokalnih ekonomija, uz provođenje posebnih politika koje su usmjerene na socijalnu zaštitu i dobrobit zajednica.

Savjetodavna služba definira korake koje je potrebno proći pri upisu poljoprivrednog gospodarstva. Prvi korak obuhvaća poznavanje zakonske regulative. Upisnik je baza podataka koja sadrži podatke o poljoprivrednim gospodarstvima i njihovim resursima.

Slika 7. Obveze upisa gospodarstava

Izvor: Autor

Pravo na upis u upisnik imaju pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i fizičke osobe državljani Republike Hrvatske s prebivalištem u Republici Hrvatskoj , te fizičke i pravne osobe

s prebivalištem, sjedištem na teritoriju Europske unije čije se poljoprivredno gospodarstvo nalazi na teritoriju Republike Hrvatske.

U Upisnik se upisuje poljoprivredno gospodarstvo koje koristi poljoprivredne resurse i obavlja poljoprivredne djelatnosti koje obuhvaćaju bilinogojstvo, stočarstvo i s njima povezane uslužne djelatnosti.

Upis je moguće obaviti tokom cijele godine u regionalnim uredima Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) prema sjedištu poljoprivrednoga gospodarstva, odnosno nositelja obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva.

U obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo se upisuju nositelj ili nositelj i članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva. Nositelj i članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva su punoljetne osobe koje stalno ili povremeno rade na gospodarstvu, članovi su istog kućanstva i imaju prebivalište na istoj adresi. Članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva između sebe biraju nositelja koji je odgovoran za njegovo poslovanje.

Drugi korak pri upisu je prikupljanje potrebne dokumentacije i podnošenje zahtjeva za upis. Nositelj poljoprivrednog gospodarstva podnosi zahtjev Uredu za upis u Upisnik na propisanom obrascu, uz obveznu dokumentaciju i uplaćenu upravnu pristojbu.

Popis obvezne dokumentacije za upis koji treba priložiti sastoji se od preslike osobne iskaznice nositelja gospodarstva, presliku osobne iskaznice članova obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji se upisuju u Upisnik, zatim izjavu članova gospodarstva o odabiru nositelja gospodarstva, posjedovni list vlasnika i ovlaštenika katastarskih čestica koje se prijavljuju, preslike ugovora o zakupu ili kupoprodaji, služnosti šumskog zemljišta, pravomoćne sudske odluke i/ili pravomoćnog rješenja nadležnog tijela, izvadak iz katastra za sve prijavljene čestice, te presliku ugovora o otvaranju žiro-računa nositelja.

Nositelj i član OPG-a, koji je obveznik poreza na dohodak.

Potrebna dodatna dokumentacija obuhvaća: matični broj poljoprivrednika, te preslike dokumenata o svim postojećim upisima, registrima i evidencijama koje vodi Ministarstvo i od Ministarstva ovlaštene ustanove.

Treći korak je dobivanje rješenja o upisu u Upisnik poljoprivrednog gospodarstva.

Nakon što je zahtjev obrađen, APPRRR šalje nositelju rješenje o upisu u Upisnik poljoprivrednog gospodarstva i dodjeljuje mu pripadajući jedinstveni matični identifikacijski broj (MIBPG).

Troškovi registracije obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva a iznose od 70,00 do 500,00 kn. Još je bitna informacija je da za otvaranje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva da ne treba osigurati temeljni kapital, niti treba imati odgovarajuću stručnu spremu.

Prije odrađivanja registracije, prijava i osnovnih postupaka potrebnih za početak obavljanja registrirane djelatnosti, potrebno je donijeti odluku tko će biti potpora u poslovanju, odnosno izabrati knjigovodstveni servis kao poslovnog i financijskog savjetnika (<https://www.apprrr.hr/>, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_29_585.html).

Vlasnik obrta odgovara za obveze obrta cijelom svojom privatnom imovinom, dok vlasnik obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ne. Obrtnik je obvezan za plaćanje doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, a obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo ne mora biti. Obrtnik da bi započeo s radom treba položiti majstorski ispit za određene vrste obrta, dok obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo može odmah započeti s radom. Lakše se prenosi poljoprivredno gospodarstvo s nositelja na nositelja u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima nego u obrtu.

3.5. Zadruga

Zadruga je, kao poseban pravni oblik, definirana Zakonom o zadrugama kao dragovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojim upravljaju njezini članovi, a svojim radom i drugim aktivnostima ili korištenjem njezinih usluga, na temelju zajedništva i uzajamne pomoći ostvaruju, unapređuju i zaštićuju svoje pojedinačne i zajedničke gospodarske, ekonomske, socijalne, obrazovne, kulturne i druge potrebe i interese i ostvaruju ciljeve zbog kojih je zadruga osnovana.

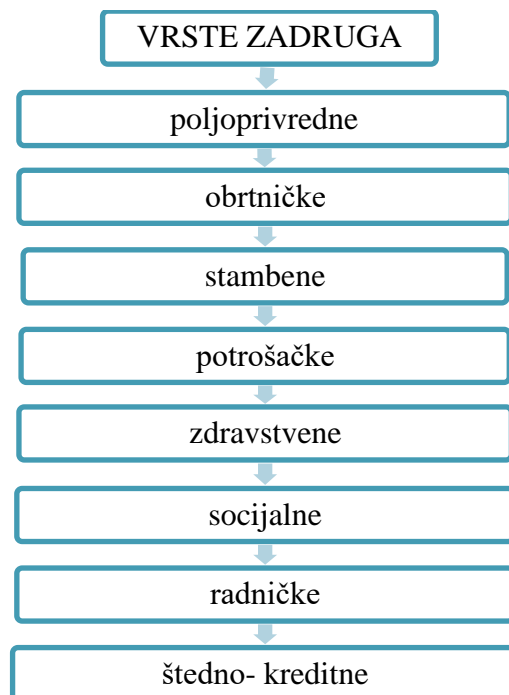
Prema Zakonu o zadrugama, zadruga se temelji na zadržnim vrednotama: samopomoći, odgovornosti, demokratičnosti, ravnopravnosti, pravičnosti i solidarnosti te moralnim vrednotama poštenja, otvorenosti, društvene odgovornosti i skrbi za druge.

Svrha zadruge nije stjecanje profita već ostvarivanje i promicanje gospodarskih interesa članova zadruge, dok se u društvima kapitala maksimalizira rezultat poslovanja, a u zadrugama rezultat zadrugara.

Član zadruga definira se kao osoba koja neposredno sudjeluje u radu zadruga, koristi usluge zadruga, posluje putem zadruga te na druge načine neposredno sudjeluje u ostvarenju ciljeva zbog kojih je zadruga osnovana.

Rad zadruga temelji se upravo na radu članova zadruga.

Članstvo u zadruga prestaje sporazumom zadruga i člana, smrću fizičke osobe, istupanjem člana iz zadruga na temelju njegove pisane izjave o istupanju iz zadruga, gubitkom uvjeta za članstvo, isključenjem člana zadruga ili prestankom rada zadruga.

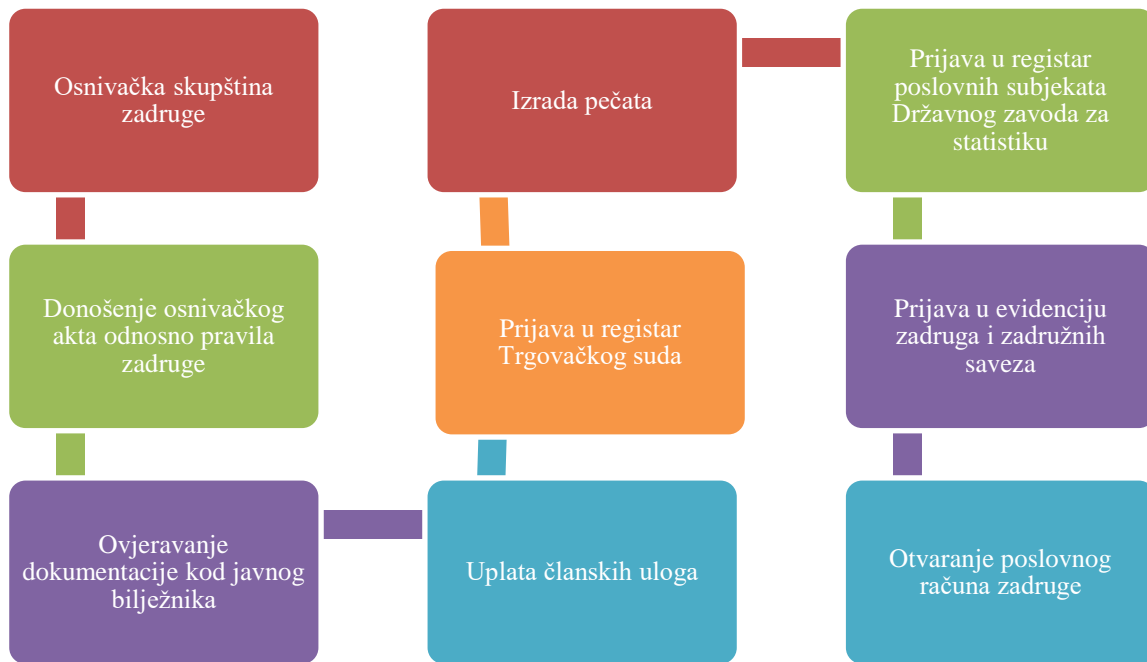
Slika 8. Vrste zadruga

Izvor: Autor prema Zakonu o zadrugama (<https://www.zakon.hr/z/458/Zakon-o-zadrugama>)

Zadruga donosi niže troškove nastupa na tržištu, zajednički nastup na tržištu, niže troškove proizvodnje, povoljnije nabavljanje repromaterijala, zajednički marketing, zajedničke strojeve, zajedničko skladište, zadruga povećava cijenu proizvoda članovima, snižava cijenu usluga članovima, te povećava cijenu rada kod radničkih zadruga. Kada se posluje putem zadruga riječ je o većem subjektu te se time ostvaruju jače pregovaračke pozicije i veća konkurentnost na tržištu.

Prema Zakonu o zadrugama zadrugu može osnivati najmanje sedam osnivača, ako zakonom nije drugačije određeno. Mogu ju osnovati potpuno poslovno sposobne fizičke osobe i pravne osobe. Osnivanjem zadruge osnivač postaje član zadruge i upisuje se u imenik članova zadruge.

Redoslijed radnji prilikom osnivanja zadruge detaljnije je opisan u Zakonu o zadrugama.

Slika 9. Redoslijed radnji prilikom osnivanja zadruge

Izvor: Autor po načelima iz Zakona o zadrugama

Tijela zadruge čine:

1. Skupština - čine je svi članovi zadruge odnosno njihovi opunomoćenici. Ona je najviše tijelo zadruge i donosi pravila zadruge.
2. Nadzorni odbor zadruge- ima najmanje tri člana. Jedan član nadzornog odbora može biti osoba koja nije član zadruge.
3. Upravitelj- fizička je osoba, njegov mandat traje pet godina, a on predstavlja i zastupa zadrugu.

4. ZAKLJUČAK

Postoje različiti oblici gospodarstava, kako bi poduzetnik mogao odlučiti koji oblik gospodarstva odgovara njegovom poduzeću mora uzeti u obzir sve čimbenike poput djelatnosti kojom će se poduzeće baviti. Također kako bi ispravno odlučio mora sagledati sve stavke svoje odabrane gospodarske djelatnosti, te proučiti sve zakone i pravilnike. Postoje razni načini na koje poduzetnici u današnje mogu oblikovati svoje gospodarstvo. Svi navedeni organizacijski oblici regulirani su određenim zakonima kao što su Zakon o trgovačkim društvima, Zakon o obrtu, Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija i dr. Važno je pridržavati se tih zakona kako bi poduzeće moglo uspješno poslovati.

Osim što je važan sam odabir registracije poduzetnik za uspješno poslovanje treba imati dobre organizacijske sposobnosti kako bi u svom radu povećao produktivnost. Odabirom određenog organizacijskog oblika smanjuje se rizik poslovanja te se stvara određena sigurnost. Od svih navedenih oblika registracije poduzeća, svako od njih posjeduje određene prednosti, ali i nedostatke. Tako u određenim oblicima poduzetnici odgovaraju cijelom svojom imovinom dok u nekima samo do visine temeljnog kapitala, to umanjuje onaj rizik o kojemu sam pisala. Prema tome treba zaključiti da se prilikom odabira poslovanja prouči svaki pravni oblik koji poduzetnik ima na raspolaganju i odluči za ono koje ostvaruje najveću dobit uz što manje prisustvo rizika. Poduzetnik biranjem organizacijskog oblika poduzetništva posredno bira i oblik poreza koji će se plaćati pa o tome treba povesti računa kada se planiraju porezne obveze.

Donošenje konačne odluke zahtjeva dobro promišljanje i savjetovanje sa stručnjacima. Tako se bira način registracije organizacijskog oblika. Ipak, najbolji način ne može se definirati, svaki gospodarski subjekt odabire po svojim sklonostima sebi najbolji način.

4. POPIS LITERATURE

1. Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo (2003.): Vodič za mala i srednja trgovačka društva. Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo i Hrvatska gospodarska komora, Zagreb
2. Defilippis, J. (1993.): Obiteljska gospodarstva Hrvatske. AGM, Zagreb, str. 247
3. Defilippis, J. (2002.): Ekonomika poljoprivrede. Školska knjiga, Zagreb, str. 288

1. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_143_3065.html(15.8.2018.)
2. <http://www.okz.hr/otvorite-obrt>(15.8.2018.)
3. <http://www.portor.hr/index.php/kako-registrirati-obrt/>(15.8.2018.)
4. <https://www.zakon.hr/z/297/Zakon-o-obrtu>(15.8.2018.)
5. <http://plaviured.hr/documents/porez-prirez-dohodak-pausalni-obrt.pdf>(15.8.2018.)
6. <https://www.aprrr.hr/>(22.8.2018.)
7. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_29_585.html(22.8.2018.)
8. <http://zadruga.coop/hr/>(25.8.2018.)
9. <https://www.zakon.hr/z/458/Zakon-o-zadrugama>(25.8.2018.)
10. <http://www.aik-invest.hr/investicijski-vodic/osnivanje-trgovackog-drustva/osnivanje-drustva/>(29.8.2018.)
11. <https://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima>(29.8.2018.)